

Datum: 12. 6. 2014.

Br.: 202/02-dso
(prilog)

Programska oprema COBISS3, V6.0-00

Segment COBISS3/Elektronski izvori

Segment COBISS3/Elektronski izvori podržava nabavku elektronskih izvora (u daljem tekstu e-izvora) koji su objavljeni na internetu ili računarskim mrežama.

Postupke nabavke e-izvora možemo izvoditi za građu za koju u lokalnoj bazi podataka postoji bibliografski zapis, kao i za svu ostalu građu.

U e-izvore ubrajamo različite zbirke podataka: e-knjige, e-serijske publikacije i baze podataka. Biblioteke mogu nabaviti paket (zbirku) e-izvora ili samostalni e-izvor (npr. web rečnik). Pri tom, obično je reč o kupovini licence za pristup e-izvorima za određeni period. Biblioteka može kupiti e-izvor i kao trajno vlasništvo, a kupovinom može postati vlasnik sadržaja.

Pre početka izvođenja postupaka nabavke građe u segmentu COBISS3/Elektronski izvori moramo:

- upisati u bazu podataka o partnerima ponuđače e-izvora sa kojima sklapamo licencne ugovore
- otvoriti konta u kojima vodimo doznake, trošenje i stanje namenski prikupljenih sredstava za kupovinu e-izvora
- postaviti početne vrednosti numeratora dokumenata

Prilikom kupovine e-izvora upisujemo podatke o paketu ili o licenci za samostalni e-izvor i o sklopljenom licencnom ugovoru u klasi **Paket/Licenca**.

Pre nego što primimo račun od dobavljača možemo dobiti predračun, avansni račun, ponudu za plaćanje ili neko drugo obaveštenje o iznosu zahtevane uplate pre kupovine paketa e-izvora ili pojedinačne licence. Na osnovu primljenog dokumenta dobavljaču plaćamo avans u klasi **Avans**.

Računom plaćamo paket, licencu za pozajmicu e-knjige, naknadu za korišćenje e-knjige, članarinu ili DRM zaštitu (Digital Rights Management) građe u klasi **Račun**.

COBISS sistem omogućuje povezivanje sa onim portalima za pozajmicu e-knjiga koji su kompatibilni sa COBISS sistemom. Prilikom prijave člana biblioteke na portal proveravaju se podaci za autentikaciju člana. Prilikom kupovine licence za pozajmicu e-knjige na portalu ponuđača podaci o licenci se programski upisuju u segment COBISS3/Elektronski izvori u

klasu **Licenca za pozajmicu**. Svaki put kada član biblioteke pozajmi e-knjigu, to se programski beleži u segmentu COBISS3/Pozajmica ili COBISS2/Pozajmica kao nova transakcija. U isto vreme, u segmentu COBISS3/Elektronski izvori osvežavaju se i podaci o pripadajućoj licenci. Dok se pozajmljene e-knjige ne budu videle i u evidenciji kod člana u segmentu COBISS3/Pozajmica ili COBISS2/Pozajmica, ti podaci su dostupni u klasi **Trenutno pozajmljene e-knjige**.

U segmentu COBISS3/Elektronski izvori mogu raditi svi koji imaju privilegiju za rad u segmentima COBISS3/Nabavka i COBISS3/Serijske publikacije.

Pripremila:
Tanja Turšek

Programska oprema COBISS3, V6.0-00

Opis novosti u segmentu COBISS3/Katalogizacija

U segment COBISS3/Katalogizacija u verziju V6.0-00 uključili smo sledeće dopune:

1. Numeratori

U prefiks se od sada mogu upisati oznake za tekuću godinu, mesec i dan koje omogućuju automatski upis datuma u određeno potpolje.

2. Indeksi za pretraživanje

Indeks FR= dopunjen je tako da omogućuje pretraživanje prema vrsti elektronskog izvora (u potpolju 135a).

Pripremila:
mr Simona Tušek

Programska oprema COBISS3, V6.0-00

Opis novosti u segmentu COBISS3/Nabavka

U segment COBISS3/Nabavka u verziju V6.0-00 uključili smo sledeće dopune:

1. Izdavanje potvrde o prijemu obaveznog primerka

Omogućili smo slanje potvrde o prijemu obaveznog primerka obvezniku.

2. Reklamiranje obaveznog primerka (zapisi CIP)

Za nacionalnu deponitarnu biblioteku pripremili smo novi postupak za reklamaciju obaveznih primeraka. U ovom postupku program za izabrane CIP zapise proverava fond u domaćoj biblioteci i fond u drugim bibliotekama u sistemu COBISS.XX i na osnovu toga dodaje ili ne dodaje stavku za reklamiranje.

U tu svrhu je kod spiska obaveznih primeraka dodata metoda **Objekt / Dodaj stavke za reklamaciju (zapisi CIP)**. Otvara se pretraživač bibliografskih zapisa u kojem potražimo zapise CIP za određenog izdavača. Program proverava podatke u poljima 996 i u nabavnim stavkama, kao i dostupnost fonda u drugim bibliotekama i, u zavisnosti od uslova, stavku dodaje na spisak za reklamaciju ili ne. Nakon obavljene provere i dodavanja stavki, program ispisuje poruku o svakom zapisu. Kod zapisa za koje se stavka nije dodala na spisak za reklamaciju, ispisaće se razlog zašto nije dodata. Dodate stavke su bez primeraka. Kod svake stavke moramo upisati broj primeraka za reklamaciju. Nakon dodavanja stavki pripremamo reklamaciju, ispostavimo je i pošaljemo pošiljaocu obaveznih primeraka.

3. Novi atributi kod klase Numeratori dokumenata

Od sada se u segmentu COBISS3/Elektronski izvori može podesiti numerator i za račun i za avans. U tu svrhu smo u editoru **Numeratori dokumenata** dodali nove attribute „Račun (E)“ i „Avans (E)“.

Pripremila:
Tanja Turšek

Programska oprema COBISS3, V6.0-00

Opis novosti u segmentu COBISS3/Serijske publikacije

U segment COBISS3/Serijske publikacije u verziju V6.0-00 uključili smo sledeće dopune:

1. Izdavanje potvrde o prijemu obaveznog primerka

Omogućili smo slanje potvrde o prijemu obaveznog primerka obvezniku.

2. Novi atributi kod klase Numeratori dokumenata

Od sada se u segmentu COBISS3/Elektronski izvori može podesiti numerator i za račun i za avans. U tu svrhu smo u editoru **Numeratori dokumenata** dodali nove attribute „Račun (E)“ i „Avans (E)“.

Pripremila:
Tanja Turšek

Programska oprema COBISS3, V6.0-00

Opis novosti u segmentu COBISS3/Fond

U segment COBISS3/Fond u verziju V6.0-00 uključili smo sledeće dopune:

1. Uređivanje ograničenog skupa bibliografskih podataka

Promenjen je naslov poglavlja 2.2 i naziv metode kojom korisnici, koji imaju privilegiju *KAT_610 – ažuriranje lokalnih podataka*, mogu da uređuju ograničeni skup bibliografskih podataka.

2. Povezivanje COBISS sistema sa portalima za pozajmicu e-knjiga

Klase **Licenca za pozajmicu** i **Trenutno pozajmljene e-knjige** uključene su u segment COBISS3/Fond samo u bibliotekama koje ne vode postupke nabavke u COBISS3, a kojima je potreban pristup segmentu COBISS3/Elektronski izvori zbog povezivanja sa portalima za pozajmicu e-knjiga.

3. Unos ulaznih parametara za pripremu spiska otpisane građe

Pripremu F-SPI-02 možemo ograničiti na inventarsku napomenu.

Pripremila:
Renata Habjanič

Programska oprema COBISS3, V6.0-00

Opis novosti u segmentu COBISS3/Pozajmica

U segment COBISS3/Pozajmica u verziju V6.0-00 uključili smo sledeću dopunu:

1. Kontrola nepodmirenih potraživanja i ograničenje pozajmice

Nepodmirena potraživanja su se do sada mogla programski proveravati samo u COBISS/OPAC-u na zahtev biblioteke. U servisu **Moja biblioteka** proverava se ukupni iznos svih potraživanja i najstarije potraživanje prema članu (u bibliotekama sa odeljenjima proverava se u svim odeljenjima). Ako je kod člana prekoračen određeni iznos ili ako je isteklo vreme za podmirivanje potraživanja, produženje i rezervacija građe nisu više izvodljivi, što je određeno vrednošću parametara za svaku biblioteku posebno.

Na zahtev biblioteke od sada se posebnim parametrima mogu uključiti dodatne programske kontrole i u segmentu COBISS3/Pozajmica. To su:

- kontrola nepodmirenih potraživanja kod člana – u slučaju nepodmirenih potraživanja, pozajmica, produženje i rezervacije građe (postupci u pozajmici) su članu onemogućeni,
- kontrola nepodmirenih potraživanja u određenom periodu pre nego što nastupe uslovi za ograničavanje postupaka u pozajmici – u slučaju nepodmirenih potraživanja ispisuje se programsko upozorenje, međutim, dalji postupci u pozajmici članu nisu onemogućeni.

Potraživanja prema članovima proveravaju se po dva kriterijuma (u bibliotekama sa odeljenjima proverava se u svim odeljenjima):

- **prema iznosu** – ukupni iznos svih evidentiranih potraživanja ne sme prekoračiti najviši iznos koji je određen za biblioteku,
- **prema vremenu trajanja** – najstarije evidentirano potraživanje ne sme prekoračiti vremenski period koji je određen za biblioteku.

Ako je za biblioteku uključena programska kontrola nepodmirenih potraživanja, pozajmica, produženje i rezervacija građe onemogućeni su kod člana kada ukupni iznos potraživanja prema članu dostigne određenu vrednost i/ili kada je od evidentiranja potraživanja protekao određeni broj dana. Ako ova dva kriterijuma nisu određena, kod člana se postupci u pozajmici onemogućće odmah nakon nastanka nepodmirenog potraživanja.

Kontrolu nepodmirenih potraživanja uključuju sledeće metode:

- objektna metoda **Član / Građa domaće biblioteke**,
- metoda klase **Član / Građa domaće biblioteke**,
- objektna metoda **Zauzeta građa / Vraćanje, brisanje**,
- metoda klase **Zauzeta građa / Vraćanje, brisanje**.

U slučaju kontrole nepodmirenih potraživanja u prozoru **Građa domaće biblioteke** pojavljuje se programska poruka „*Član nije podmirio zaostala potraživanja - onemogućena pozajmica!*“. Da biste nastavili sa postupkom kliknite dugme **U redu**. U

prozoru **Grada domaće biblioteke** dugmad **Pozajmi** i **Produži** nisu aktivna, a u prozoru **Katalog** dugme **Rezerviši** nije aktivno.

U prelaznom periodu (dok su još omogućeni postupci u pozajmici) u prozoru **Grada domaće biblioteke** pojavljuje se programska poruka „*Član nije podmirio zaostala potraživanja!*“. Da biste nastavili sa postupkom kliknite dugme **U redu**.

Pripremio:
Marko Kušar

Programska oprema COBISS3, V6.0-00

Opis novosti u segmentu COBISS3/Upravljanje aplikacijama

U segment COBISS3/Upravljanje aplikacijama u verziju V6.0-00 uključili smo sledeću dopunu:

1. Nove uloge partnera kod klase Partner

Partner može od sada da se pojavljuje i kao dobavljač i finansijer elektronskih izvora. U tu svrhu smo u editoru **Partner / Uloge i kontakti** dodali novi atribut „Dobavljač (E)“ i promenili naziv atributa koji određuje ulogu finansijera za nabavljenu građu („Finansijer (N, SP, E)“).

Ako partner u odnosu na našu biblioteku ima ulogu dobavljača elektronskih izvora, detaljne podatke o ovoj njegovoj ulozi možemo upisati ako u editoru **Partner / Uloge i kontakti** kliknemo dugme **Detalji**, a onda u prozoru **Uloge partnera** jezičak **Dobavljač (E)**.

Pripremila:
Bojana Lešnik

Programska oprema COBISS/OPAC, V6.1-01

Opis novosti

U programsku opremu COBISS/OPAC, V6.1-01 uključili smo sledeće novosti i dopune:

1. Pretraživanje

U padajući spisak za ograničavanje pretraživanja dodali smo mogućnost ograničavanja na e-knjige.

2. Rezultati pretraživanja

Za e-knjigu odredili smo novu oznaku koja se ispisuje kada se vrsta građe ne određuje prema tipologiji dokumenata i dela, prema vrsti sadržaja ili prema literarnoj vrsti.

Kod rezultata pretraživanja u COBIB.XX ispisuje se informacija da je e-knjiga namenjena pozajmici.

Kod rezultata pretraživanja u lokalnim bazama podataka biblioteka ispisuje se informacija da li je e-knjiga slobodna za pozajmicu ili pozajmljena.

3. Izabrani zapis u COBIB.XX

Ispod izabranog zapisa u tabeli „E-knjige u bibliotekama“ nalaze se podaci o bibliotekama koje izabranu e-knjigu pozajmljuju i podaci o broju slobodnih primeraka (od svih primeraka) i ponuđaču. U stupcu „Pozajmica“ možemo pozajmiti e-knjigu na portalu e-knjiga preko dugmeta **POZAJMI**.

4. Izabrani zapis u lokalnoj bazi podataka

Ispod izabranog zapisa u tabeli „Dostupnost e-knjiga“ nalaze se podaci o broju slobodnih primeraka (od svih primeraka) i ponuđaču. U stupcu „Pozajmica“ možemo pozajmiti e-knjigu na portalu e-knjiga preko dugmeta **POZAJMI**.

5. Moja biblioteka

Nakon prijave u servis Moja biblioteka prikazane su pozajmljene e-knjige koje smo pozajmili na portalu e-knjiga u biblioteci čiji smo član i u koju smo se prijavili. Pozajmljene e-knjige uključene su u istoriju pozajmljene građe.

Pripremila:
Tanja Turšek